

מקורות לעיון במס' שבת: פרק כל כתבי

דף ז

מ. זילברמן

מרחשון תשע"ד

(קכב.) הנאה והשתמשות במוקצה. תנן נכרי שהדליק את הנר משתמש לאורו ישראל וכו', ע"כ. והקשה הריטב"א איך מותר ליהנות מנר שהדליקו עכו"ם בשבת הלא הוי נולד. ותירץ, "וי"ל שלא אסרו מוקצה ונולד אלא לאכילה ושתייה ובטלטול אבל נר וכבש שעומדים במקומן ואינו מחסר מהם ולא מטלטלם לא אסרום בהנאה מדין מוקצה". וכן כתב הרשב"א (כט. ד"ה כי) דאין איסור הנאה במוקצה. והוכיח כן מהא דהגמ' הקשה רק היכי קא מהפך בשברי כלים ולא הקשה על עצם ההשתמשות. וכן כתבו התוס' (פסחים כו: ד"ה חדש וע"ז סו: ד"ה אמר) דאין איסור הנאה במוקצה ולכן אין משום שבח עצים דאיסור בפת הנאפה בשבת.

איתא בביצה (ד:) אמר רב מתנה עצים שנשרו מן הדקל לתוך התנור ביום טוב מרבה עליהם עצים מוכנים ומסיקן ... והא קא מבטל איסורא לכתחלה ותנן: אין מבטלין איסור לכתחלה הני מילי בדאורייתא אבל בדרבנן מבטלין ולרב אשי דאמר כל דבר שיש לו מתירין אפילו בדרבנן לא בטיל מאי איכא למימר הני מילי היכא דאיתיה לאיסורא בעיניה הכא מקלא קלי איסורא, ע"כ. ופירש ר"ח (על הגליון), "ואפילו לרב אשי דאמר כל דבר שיש לו מתירין כגון הני עצים דלמחר שרו לא בטיל הני מילי היכא דאיתא בעיניה אבל הני עצים כבר נשרפו ולפיכך בטלי ושרי למיפא בתנור". והעיר שם המגיה (על הגליון) שמשמע מדברי ר"ח שיש איסור הנאה במוקצה, דכתב דאין איסור כיון דהעצים נשרפו ובטלי, ומשמע דאילו לא בטלי אסורים בהנאה. ובמגיה על הרשב"א הביא דכן יוצא מדברי ההג"מ (פ"א יו"ט אות ג') שהביא מבעלי התוס' שאסרו פת שאפה נכרי ביו"ט.

עי' במג"א (סי' שכ"ה סק"ט) שהביא דברי התוס' והקשה מפסחים (מז.) דמשמע שם דיש איסור הנאה במוקצה, דאין הואיל בעצי מוקצה אי מוקצה דאורי'. ועי' בפמ"ג שם. ופסק המג"א בהל' יו"ט (סי' תק"ט ס"ק ט"ו) דלכתחילה יש לנהוג איסור הנאה במוקצה. ועי' במהרש"א (ביצה לג: ד"ה גמ') שכתב, "להשתמש בדבר מוקצה כסמיכת קדירה בבקעת וכחזירא ודאי אסור לטלטל דתשמישו וטלטולו זהו כעין אכילתו דאסור". ועי' בקה"י (ביצה סי' ד') שייסד שבמוקצה יש איסור השתמשות אבל אין איסור הנאה. ובכן אסור להשתמש בעצי מוקצה, אבל אם כבר בישל בהם מותר לאכול דאז אינו משתמש במוקצה.

כתב הרשב"א (כט.), "שלא אסרו אלא לטלטלו או לאכלו ואפילו להשתמש בו בידים כגון הדלקה או לסמוך בו כרעי המטה ואפילו במקומו שאינו מזיזו ומטלטלו אבל הנאה הבאה ממילא שפיר דמי". וכן במ"ב (סי' תק"ז סק"ט). ובהגהות רע"א על המג"א (סי' שכ"ה סק"ט) כתב מזה שלהרשב"א אסור לשבת על אבן, ואילו לרמב"ן בסוגיין מותר.

החבורה תתקיים אי"ה בליל שני בשעה 9:25 בחדר G303

הנושא: אמירה לעכו"ם (קכב.)

עיקר תוס' פרק כל כתבי ופרק כל הכלים ופרק מפנין

(קטו.) כל כתבי, אליבא, לא ניתנו, ובידו

(קטו:) היו, אבל

(קטז.) פורענות, ספרי מינין

(קטז:) וכ"ש

(קיז.) הכא, מי דמי, דשקיל

(קיז:) הא דתניא, כלי אחר, הציל, אבל, שהיא

(קיח.) במנחה, והא דתנן, דמלוינן, לפי

(קיח:) הכל

(קיט.) רב אמר

(קיט:) הכל

(קכ.) הכל

(קכ:) גרם כיבוי, מנער, פותח, מר

(קכא.) ה"ג, אין אומרים, ש"מ

(קכא:) הכל

(קכב.) משתמש ואם, משקה, איני

(קכב:) כל הכלים, לעולם, רחת

(קכג.) פגה, האי, מדלענין

(קכג:) וסכינא, תוס' לו. ד"ה הא ר"ש

(קכד.) תוס' לו. ד"ה הא רב

(קכד:) ורבא

(קכה:) הכל מודים

(קכו.) והמונח, ר' יהודה

(קכו:) וכי תימא

(קכז.) אע"ג

(קכז:) כיון

(קכח.) אבל, ונתן, דחזי, מטלטלין

(קכח:) בשר, קמ"ל

(קכט.) רבא

(קכט:) מי, דליכא, מאה